

Solucionari (Piera, Monjo, Mora / Junyent) juny de 2016

Opció A

Josep Piera, Joan M. Monjo i Ignasi Mora, *Les quatre estacions*, València, Edicions Tres i Quatre, 1986, p. 69-70.

1. Comprensió del text

Es donen suggeriments només sobre aquelles qüestions més complexes i que convé posar en comú entre tots els correctors.

a) Descriu el tema i les parts bàsiques del text. [1 punt: 0'5 pel tema, 0'5 per les parts]

Tema: la memòria; la vivència dels records; el pas del temps i la memòria.

Parts bàsiques del text

Primera part: plantejament de la narració

-Primer paràgraf (línies 1-3): presentació del marc espacial i del tema que vertebrava la narració (el record, concretament, l'obsessió per un record remot de la infantesa)

Segona part: nucli del text (la vivència del record i del pas del temps)

-Segon paràgraf (línies 4-6): es tracta d'un record de fa vint anys. El narrador expressa la fugacitat del pas de tot aquest temps.

-Tercer paràgraf (línies 7-10): l'entrada a la joventut permet tenir memòria dels anys passats.

-Quart paràgraf (línies 11-15): la distància temporal permet tenir memòria suficient i analitzar el passat. El record que obsessiona el narrador és ja de fa vint anys.

Tercera part: síntesi de la narració.

-Cinquè paràgraf (línies 11-15): la possibilitat de distingir records diferents és resultat del pas del temps i de l'eixamplament de la memòria. El narrador percep que ha obert una etapa nova en la seua vida: la joventut.

b) Resumeix el contingut del text en un màxim de 10 línies. [1 punt]

Resposta semioberta.

c) Identifica la tipologia textual i especifica almenys dos trets característics d'aquesta tipologia presents al text. [0'5 punts] [0'5 punts: 0'25 per la identificació; 0'125 per tret]

És un text narratiu. Hi ha la veu del narrador que, en primera persona, explica els seus pensaments i les seues vivències a l'entorn de la memòria i el pas del temps. La tècnica narrativa s'acosta al monòleg interior.

Es pot identificar en el text l'estructura d'una narració. Hi ha una primera part, en què es planteja la situació: el personatge camina pel carrer i una olor fa que evoque un record de la infantesa. Una part central de la narració, on hi ha l'anàlisi de la vivència del pas del temps: la fugacitat, la necessitat de disposar de distància

cronològica per a destriar i per a valorar els records. De manera indirecta, el lector rep informació sobre el personatge, la seua vida, la seua manera de pensar i de sentir... I una part final, en la qual hi ha la síntesi del moment vital en què es troba el narrador: l'entrada a la joventut i l'experiència de la memòria i de la fugacitat del temps.

Atès aquest joc entre la narració de les vivències actuals i les evocades de la infantesa i l'adolescència, el text combina l'ús del present i del passat (imperfet i passat). Així mateix, la narració va combinada amb la descripció dels estats anímics. Hi ha només la veu del narrador, que coincideix amb la del protagonista de l'acció.

d) Indica exemples de recursos expressius de caràcter literari presents al text. [0'5 punts: 0'16 punt per exemple; encara que els exemples siguin d'un mateix recurs, la resposta és vàlida]

Aquest és un text literari narratiu, amb elements descriptius. L'estructura s'acosta a l'habitual d'aquesta mena de textos (cf. respostes de les qüestions a) i c)). La presentació de les vivències i els pensaments íntims del personatge, en la veu del narrador en primera persona, informa el lector sobre el seu passat, sobre la seua manera de ser i les seues característiques físiques, sobre la mateixa acció...

La tria lèxica crea una atmosfera poètica i evocadora (*capvespre, hivern, olor, sentor, infantesa, memòria...*). Hi col·laboren les metàfores ("racons de la meua memòria", *vertigen*, "farà uns vint anys [...] fou vida aquest record", "el pont dels mandrosos mesos", "El vaixell de l'adolescència m'havia deixat al port de la joventut, i jo el veia com s'allunyava tot ebri"...), i les comparacions ("com qui es menja una tallada de meló de tot l'any").

L'adjectivació, gens abundosa, està al servei de la voluntat expressiva del narrador; p. ex., els *mandrosos mesos* al·ludeixen al fet que el pas del temps quotidià (els mesos) sol percebre's com a lent, mentre que, paradoxalment, els anys, vistos en la distància, sembla que han passat de manera fugaç; *ebri*, al seu torn, deu referir-se als efectes que provoca la quantitat de records de la infantesa i de l'adolescència, amuntegats en la memòria del narrador mentre veu, en la llunyania, aquestes etapes de la seua vida.

L'ús d'exclamacions i d'interrogacions i el fet de citar directament mots propis serveix per a augmentar el caràcter expressiu, personal i íntim del text. En la mateixa línia, hi ha l'ús de la primera persona (verbs, possessius i pronoms) i de verbs lligats a l'expressió del pensament i dels estats anímics.

L'ús de pronoms febles que fan referència a elements que apareixen després, com a conseqüents, contribueix a atorgar un ritme pausat, que avança lentament, com la memòria (*Per això mateix –bé que ho note– comence a tenir una certa perspectiva en els meus records; Els pegava –a les evocacions–...*).

Tot plegat permet crear la ficció que el lector contempla els pensaments i les vivències del narrador.

2. Anàlisi lingüística del text

a) Indica la pronunciació dels elements subratllats. [1 punt: 0,25 per cada resposta correcta. Si contesten malament, cada error descompta 0'25. El descompte d'aquesta pregunta no pot incidir en altres preguntes]

1. hivern (línia 1): oberta o tancada? oberta
2. tres hores (l. 1): sorda o sonora? sonora
3. adonar-me'n (l. 8): oberta o tancada? tancada
4. comence (l. 11): oberta o tancada? tancada

b) Indica a quin element del text fan referència els pronoms febles subratllats i quina funció sintàctica realitzen. [1 punt: 0'25 per cada resposta correcta]

1. Ara arribe a comprendre que, quasi sense adonar-me'n, com qui es menja una tallada de meló de tot l'any, he fet aqueix pas (línies 8-9): *he fet aquest pas*; complement de règim (o complement verbal de règim preposicional). (També es pot donar com a correcte la resposta: *arribe a comprendre*; complement de règim (o complement verbal de règim preposicional).)
2. Per això mateix –bé que ho note– comence a tenir una certa perspectiva en els meus records (l. 11): *comence a tenir una certa perspectiva en els meus records*; complement directe.
3. Els pegava –a les evocacions– una i altra vegada voltes i més voltes (línies 18-19): *a les evocacions*; complement indirecte.
4. El vaixell de l'adolescència m'havia deixat al port de la joventut, i jo el veia com s'allunyava tot ebri (l. 23-24): *el vaixell de l'adolescència*; complement directe.

c) Digues el significat que tenen aquestes paraules (o expressions) del text o posa'n un sinònim. [1 punt: 0'25 per cada resposta correcta. Si en la resposta cometen una falta, es fa el descompte per faltes, però no s'invalida la resposta]

1. *capvespre* (línia 1): 'Crepuscle vespertí, espai de temps en què el sol ja s'ha post i va entrant la nit': *a boqueta de nit, a boca de nit, a poqueta nit, a hora foscant, en fer-se fosc, cap al tard, captard, horabaixa*.
2. *pertot arreu* (l. 1): 'En tots els llocs, per tots els llocs': *pertot, per totes bandes*.
3. *malgrat tot* (l. 2): 'Contràriament al que s'esperaria, malgrat el que semblava oposar-s'hi': *a pesar de tot, tanmateix, amb tot, tot i això, amb tot i amb això, així i tot*.
4. *ebri* (l. 24): 'Que té les facultats pertorbades per la ingestió d'alcohol': *embriac, begut, borratxo, bufat, xamat*.

3. Expressió i reflexió crítica

a) Explica en quina mesura el context sociopolític dels anys posteriors a la Guerra Civil fins als anys 70 condiciona la producció narrativa de l'època. [2 punt]

b) Redacta un text de característiques semblants al de Josep Piera, Joan M. Monjo i Ignasi Mora, sobretot quant al registre, a la tipologia i als recursos

expressius. Cal que reflectisca una situació similar a la plantejada pel text. Pots incloure el relat d'un record o inspirar-te en una pel·lícula, en un conte o en una novel·la, en un cas que conegues o en la teua pròpia imaginació o en la teua pròpia experiència. (Extensió: unes 150 paraules) [2 punts]

En els apartats de **Comprensió del text** i d'**Expressió i reflexió crítica**, les respostes es valoraran més positivament si responen amb precisió la pregunta, expressen amb claredat i ordre les idees i els conceptes, es presenten ben estructurades (paràgrafs, signes de puntuació, connectors discursius) i demostren un bon domini de la normativa gramatical i de l'expressió lèxica.

Si la redacció presenta errors gramaticals i d'expressió, es descomptaran 0'05 punts per error. Les faltes repetides no es comptaran (p.e.: *del home/del home* o *Castello/Castello*, 1 falta; però, *del hort/del home* o *Castello/qüestio*, 2 faltes). El descompte es farà per preguntes. Si en una pregunta el descompte per errors supera la puntuació de la pregunta, la puntuació serà 0. Si una falta (per exemple: *Castello*, sense accent) es comet en una pregunta concreta i es repeteix en una altra pregunta diferent, la repetició no penalitzarà.

Opció B

M. Carme Junyent, *Estudis africans*, Editorial Empúries, Barcelona, 1996, p. 133-134.

1. Comprensió del text

Es donen suggeriments només sobre aquelles qüestions més complexes i que convé posar en comú entre tots els correctors.

a) Descriu el tema i les parts bàsiques del text. [1 punt: 0'5 pel tema, 0'5 per les parts]

Tema: la supervivència de les llengües africanes; la diversitat lingüística a l'Àfrica; la minorització de les llengües africanes; la tria de la llengua per a la literatura africana.

Parts bàsiques del text

Primera part: plantejament del tema

-Primer paràgraf (línies 1-8): es planteja el problema de la tria de la llengua per a la literatura a l'Àfrica i les dicotomies “llengua del colonitzador/ llengua africana” i “llengües africanes majoritàries i minoritàries”

Segona part: presentació dels factors que condicionen el debat.

-Segon paràgraf (línies 9-13): l'objectiu ha de ser la supervivència de la llengua.

-Tercer paràgraf (línies 14-21): l'ús literari d'una llengua és clau per a l'ensenyament, per a la fixació gràfica i l'estandardització i per a generar un corpus escrit de prestigi.

Tercera part: conclusió.

-Quart paràgraf (línies 22-25): no es pot renunciar a l'ús literari de les llengües africanes a favor de les europees.

b) Resumeix el contingut del text en un màxim de 10 línies. [1 punt]

Resposta semioberta.

c) Identifica el registre lingüístic (formal/ informal) en què està escrit el text i especifica almenys dos trets característics d'aquest registre presents al text. [0'5 punts: 0'25 pel registre; 0'125 per tret]

Es tracta d'un text escrit en un registre formal. Trets: a) És un registre propi dels textos acadèmics i d'especialitat, en aquest cas, d'un text de sociolingüística. b) Presenta un lèxic amb un grau de formalitat mitjà-alt (*dicotomia, posar en qüestió, arguments esgrimits, corpus literari, incitació*, etc.) i termes específics (“llengües africanes *majoritàries* i les *minoritàries*”, *diversitat lingüística, actituds lingüístiques, estandardització*...). c) Com correspon a aquest registre, inclou solucions morfològiques pròpies de l'estàndard formal (*aprofundeix, aquest*) i presenta escassos marcadors diatòpics (llevat dels subjuntius en *-i* i dels

possessius del tipus *seva*, més propis dels textos produïts fora del País Valencià).
d) Les estructures sintàctiques són complexes (oracions compostes i llargues). e)
El text presenta una estructura pròpia dels textos expositivoargumentatius de registre formal.

d) Explica la funció que fan al text la cursiva i les cometes. [0'5 punts: 0'25 per a les cursives i 0'25 per a les cometes]

- La cursiva es fa servir al text a) per a remarcar el mot *qüestió*, és a dir, es vol fer notar al lector que és aquesta precisament la qüestió més importat que afecta el tema que es discuteix; b) per a donar un cert to irònic a l'expressió *condicions històriques*: l'autora fa notar així que no acaba d'estar d'acord amb aquest concepte ("Hi haurà mai unes condicions històriques favorables per a les llengües africanes?", "Es pot esperar que arriben aquestes condicions per resoldre els problemes de les llengües africanes?"); i c) per a marcar el títol d'una revista, dins la nota a peu de pàgina, i el títol del llibre en què s'havia publicat el text de Carme Junyent reproduït en aquesta la prova.

- Les cometes es fan servir al text a) per a reproduir les paraules literals preses d'una font; concretament, una frase de Mazisi Kunene (en una nota a peu de pàgina s'especifica el text del qual procedeix la citació); i b) per a indicar, en la nota a peu de pàgina en què es dona la font d'aquesta citació, que aquesta font és un article, publicat en una revista.

2. Anàlisi lingüística del text

a) Indica la pronunciació dels elements subratllats. [1 punt: 0,25 per cada resposta correcta. Si contesten malament, cada error descompta 0'25. El descompte d'aquesta pregunta no pot incidir en altres preguntes]

1. aprofundeix més (línia. 3) sorda o sonora? sonora
- 2.: les llengües (l. 3): sorda o sonora? sonora
3. fons (l. 6): oberta o tancada? tancada
4. poden (l. 20): oberta o tancada? oberta

b) Torna a escriure les frases del text següents substituint els elements subratllats en cadascuna pel pronom feble adequat. [1 punt: 0'25 per cada resposta correcta]

1. hi ha una altra dicotomia (línia 2): *n'hi ha una altra*.
2. [...] afecta de manera directa i vital la llengua (l. 10): *l'afecta de manera directa i vital*.
3. els processos que ja s'estan donant a l'Àfrica (l. 19-20): *els processos que ja s'hi estan donant*.
4. Renunciar a les llengües africanes [...] implica deixar com a únic passat recuperable el període colonial (l. 23-24): *Renunciar-hi implica deixar com a únic passat recuperable el període colonial*.

c) Digues el significat que tenen aquestes paraules (o expressions) del text o posa'n un sinònim. [1 punt: 0'25 per cada resposta correcta. Si en la resposta

cometen una falta, es fa el descompte per faltes, però no s'invalida la resposta]

1. *dicotomia* (línia 2): 'Divisió en dos, en dues parts'.
2. *posar en qüestió* (l. 4): 'Posar en dubte, discutir sobre un punt controvertible': *qüestionar*.
3. *a l'abast* (l. 15) 'Que es pot aconseguir, disposar, obtenir (una cosa)': *disponible*.
4. *adonar-se* («quan *s'adonin* del que estan perdent», l. 21): 'Adquirir coneixement d'alguna cosa amb la vista o el pensament, advertir-la, prendre'n consciència; no passar desapercebuda una persona o una cosa a algú': *advertir, apercebre, notar*.

3. Expressió i reflexió crítica

- a) **Explica les característiques més importants de la producció poètica de Salvador Espriu. [2 punt]**
- b) **Hi ha aspectes del text de Carme Junyent sobre les llengües africanes que afecten moltes altres llengües i també la nostra. Explica-ho escrivint un text de característiques semblants, sobretot quant al registre, a la tipologia i als recursos expressius i la terminologia. Cal que hi aprofites tot el que has estudiat sobre la qüestió. (Extensió: unes 150 paraules) [2 punts]**

En els apartats de **Comprensió del text** i d'**Expressió i reflexió crítica**, les respostes es valoraran més positivament si responen amb precisió la pregunta, expressen amb claredat i ordre les idees i els conceptes, es presenten ben estructurades (paràgrafs, signes de puntuació, connectors discursius) i demostren un bon domini de la normativa gramatical i de l'expressió lèxica.

Si la redacció presenta errors gramaticals i d'expressió, es descomptaran 0'05 punts per error. Les faltes repetides no es comptaran (p.e.: *del home/del home* o *Castello/Castello*, 1 falta; però, *del hort/del home* o *Castello/qüestio*, 2 faltes). El descompte es farà per preguntes. Si en una pregunta el descompte per errors supera la puntuació de la pregunta, la puntuació serà 0. Si una falta (per exemple: *Castello*, sense accent) es comet en una pregunta concreta i es repeteix en una altra pregunta diferent, la repetició no penalitzarà.